

De hamer en het kruis

De hamer en het kruis

Martine Pauwels

Schrijver: Martine Pauwels
Coverontwerp: Marieke Rooijmans
ISBN: 9789403708171
© 2018, 2024 Martine Pauwels

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

1

Ierland, anno 888

Het gebeuk op de grote houten poort klonk als donderslagen. Het gevaarte kon elk moment uit zijn hengsels loskomen. Op het eerste gezicht zag het grote stenen gebouw eruit als een burcht, maar het was iets compleet anders.

Gespannen liepen de monniken door de gangen in de richting van de binnenplaats. Hoe moesten ze zichzelf en hun talrijke kostbaarheden beschermen tegen de duivels voor de deur? Ze hadden geen middelen om zich te verdedigen tegen de gewapende plundersaars.

De mannen in pij probeerden zoveel mogelijk voorwerpen van edelmetaal te verbergen voor het te laat was. De tijd drong. De plundersaars waren bijna binnen.

De abt, vader Padraig, probeerde kalm te blijven onder de dreiging. Het had volgens hem geen zin om weerstand te bieden. De veiligheid van zijn ondergeschikten vond hij belangrijker dan de religieuze voorwerpen. Hij had broeder Sean, zijn rechterhand, iedereen bij elkaar laten roepen

“Broeders!” bulderde de abt boven het tumult uit.

Iedereen verstomde van zijn luide stem.

“Laat de vreemdelingen binnen!”

Het bevel deed iedereen versteld staan. Toch liepen twee mannen naar de poort en openden ze. “Graaf Cuanla is toch onderweg?” vroeg broeder Sean, zijn overste wantrouwend aankijkend.

“Hij gaat te laat zijn,” antwoordde de abt. “Zijn soldaten zullen achteraf wel met de heidenen afrekenen. Ik probeer een slachting te voorkomen.”

“We hebben wapens.”

“Kunnen we ze hanteren? Ik had ze besteld voor de soldaten die graaf Cuanla zou sturen.” Er verscheen een mysterieuze glimlach op vader Padraigs gerimpelde gezicht.

Het nieuws dat er schepen uit het noorden op de Shannon voeren, had hem twee dagen eerder bereikt. Als tweede zoon van een graaf had hij zijn leven aan God gewijd.

Toen hij hoorde dat noorderlingen het eiland plunderden, had hij de zoon van zijn oudere broer aangeschreven. Op voorwaarde dat de abt de wapens zou leveren, zou de graaf enkele soldaten sturen om de abdij te beschermen.

Vader Padraig kende de impulsieve aard van broeder Sean en had enkele monniken de opdracht gegeven om de zwaarden voor graaf Cuanla te verstopten buiten de abdij.

Broeder Sean had geen idee waar de wapens waren, zodat hij zijn mond niet voorbij kon praten.

De monniken deinsden achteruit toen een zeventigtal Vikings hun domein betraden. Ze waren bewapend met bijlen en knuppels. Slechts enkelen beschikten over een zwaard.

De heidense plundersaars vormden een soort van erehaag toen een man naar voor trad en minachtend naar de monniken keek. De verschillende symbolen op zijn mantel verrieden zijn positie.

Achter de heidense priester volgde een ruiter die de monniken angst inboezemde. Hij reed op een zwarte hengst en droeg een blauwe linnen tuniek met borduursels in gouddraad. Zijn gezicht werd grotendeels bedekt door een helm. Het zwaard in de leren schede aan zijn gordel verried dat hij van adel was.

De ruiter stak zijn arm omhoog en riep iets in een voor de monniken onverstaaanbare taal die niets weg had van hun vertrouwde Gaelic of Latijn.

De vreemde mannen verdeelden zich in groepjes en liepen via verschillende deuren zo het gebouw binnen.

De Vikingpriester observeerde de abt en de monniken aandachtig. Hun angst ontging hem niet.

“Als jullie meewerken, gaat hier niemand dood. Werken jullie tegen, of houden jullie iets achter, dan slachten we jullie af als vee,” zei hij met een zwaar accent. “Daag de zoon van jarl Haakon niet uit.”

Hij wees naar de ruiter, die de monniken geen blik waardig gunde.

De heidense priester had regelmatig contact met buitenlandse handelaars en kende hierdoor de lokale taal een beetje. Hij was meegegaan als tolk.

Enkele minuten later verschenen er uitgelaten plunderslaars met hun handen vol kostbaarheden op het binnenplein.

De angstige monniken hoorden hoe de inboedel kort en klein werd geslagen.

Broeder Sean kroop achter de rug van de abt, ook al was laatstgenoemde een half hoofd kleiner. Hij vreesde voor zijn leven en begreep niet hoe vader Padraig kalm kon blijven.

Volgens de abt was het niet het geschikte moment om religieuze meningsverschillen uit te praten. Hij kon enkel hopen dat zijn monniken geen actie zouden ondernemen die aanleiding kon geven tot een bloedbad. Hierbij hield hij vooral broeder Sean in de gaten.

De abt focuste zich op de ruiter toen die met zijn paard over het binnenplein reed en de geestelijken observeerde alsof hij hen vreemde wezens vond. De blik in zijn blauwe ogen was minachtend en werd door de vorm van zijn helm geaccentueerd.

Weemoedig keken de monniken toe hoe hun kippen in kooien werden gedreven en hun schapen uit de stallen werden gehaald.

“Vader Padraig,” fluisterde broeder Sean in het oor van de abt. “Wat gaan we eten? Moeten we verhongeren?”

“God zal ons wel een teken geven.”

“Maar ...”

“Broeder, als we dood zijn, zal niemand graaf Cuanla kunnen helpen om met de heidenen af te rekenen.”

Broeder Sean begreep dat het zinloos was om weerstand te bieden tegen gewapende mannen. Hij stond aan de grond genageld, net zoals de rest van zijn broeders.

De plundersaars zagen er bloeddorstig uit. Eke verkeerde beweging kon een slachting uitlokken.

Verslagen keken de monniken toe hoe hun bezittingen en dieren werden meegenomen en de inboedel van de abdij in puin geslagen achterbleef.

“Laten we bidden.” Vader Padraig keek naar de hemel. Hij wilde vooral niet laten merken wat er werkelijk in hem omging.

De Vikings begaven zich uitgelaten naar hun kamp. Ze hadden een grote buit en de monniken, die ze als mannen in jurken zagen, hadden niet tegengewerkt.

“Varg?”

De leider stapte van zijn paard en keek naar de naderende jongeman.

“Wat is er, Gunnar?” vroeg Varg.

Gunnar staaarde naar zijn schoenen. Het leek hem niet gepast de beslissingen van zijn overste in vraag te stellen, maar omdat Varg zijn beste vriend was, waagde hij het erop.

“Waarom heb je de mannen in jurken laten leven?” Gunnar begreep er niets van.

“Als we ze hadden vermoord, hadden we ons problemen op de hals gehaald. De mensen hier bekijken hen ongeveer zoals wij Siegfried,” antwoordde Varg. “Ik wil niet het risico lopen een oorlog te starten met de lokale adel.”

“Je weet dat Snorri en Thorvald al staan te roddelen dat je zwak bent?”

“Ik hou de twee mispunten in de gaten. Maak je geen zorgen.”

Varg sloeg zijn vriend op de schouder. Hij verlangde naar rust en het gezelschap was hem te druk.

“Ik ga een ritje maken om de buurt te verkennen,” zei hij.

Varg hees zich opnieuw in het zadel. Hij zette zijn helm op en gaf zijn rijdier de sporen.

Gunnar keek hem na. Hij begreep de beslissing van zijn vriend en wilde Snorri en Thorvald niet uit het oog verliezen. Zo onopvallend mogelijk observeerde hij de twee mannen van rond de veertig, die luidruchtig meehielpen de kampvuren aan te maken.

“Varg had gelijk. De jurkmannen doden zou ons in de problemen hebben gebracht. We gaan de lokale adel nog nodig hebben tegen gemeenschappelijke vijanden.”

Gunnar draaide zich om en zag Siegfried staan. De heidense priester had de runen geraadpleegd en zijn adviezen aan hun leider doorgespeeld.

2

Graaf Cuanla naderde de abdij met zijn soldaten. Hij wist niet dat er vijandige noorderlingen in de buurt waren en de abdij was leeggeroofd. Zijn oom, de abt, had hem laten weten dat hij zwaarden had laten leveren in ruil voor bescherming tegen de heidense plunderslaars.

Cuanla had er geen idee van dat de vijand hem voor was geweest. Zijn dochter trok zijn aandacht.

“Ik zie de abdij!” riep ze enthousiast, haar witte merrie aansporend om op haar gezelschap vooruit te rijden. “Om het eerste daar?”

Ze wierp in de vlucht een blik op haar broer die naast hun vader reed. Aarzelend hield de jongeman zijn paard in.

“Cliodhna, kijk uit!” bulderde graaf Cuanla.

Hij slaakte een diepe zucht. Zijn dochter luisterde niet en was al uit het zicht verdwenen.

“Ze gaat vader Padraig zeggen dat we op komst zijn,” zei zijn zoon, zijn zus een voorsprong gunnend.

“En jij gaat geen moeite doen om je zus tegen te houden?” De graaf keek zijn zoon argwanend aan.

“Laat haar. We zijn er bijna. Wat kan er mislopen?”

“Ruadhan, ik zal er maar op rekenen dat je gelijk hebt.” De graaf kende Cliodhna. Ze was een goede amazone en kon haar mannetje staan.

Toch knaagde er iets in Cuanla. Deze keer zou hij pas gerust zijn als zijn dochter weer voor hem stond. Hij kon het niet plaatsen waarom.

Onbezorgd stevende Cliodhna op de abdij af. Ze vond het prettig om de rest van haar gezelschap de loef af te steken en leidde

haar rijdier de heuvel af. Naast de abdij zag ze de Shannon stromen. Ze schrok toen ze twee vreemde schepen zag liggen.

Meteen staakte ze haar galop en reed verder in looppas. Bij de vaartuigen stonden gewapende mannen.

Haar hart sloeg een slag over. Ze kon enkel hopen dat ze haar niet hadden gezien, want ze had al gruwelijke verhalen over deze heidense duivels gehoord.

Ze maakte rechtsomkeer om haar vader te verwittigen. Het geluid van hoefslagen achter haar trok haar aandacht. Ze hield halt.

“Ruadhan, je moet ...”

Ze schrok toen ze over haar schouder naar de naderende ruiter keek. Het was niet haar broer, van wie ze dacht dat hij haar was gevolgd.

Een vreemdeling naderde haar. Hij stopte zijn zwarte paard vlak voor het hare. Ze keek recht in zijn indringende blauwe ogen. De rest van zijn gezicht was grotendeels bedekt door zijn helm.

“Wie ben jij?” vroeg ze.

Zijn ogen lieten haar niet los. Ze trilde als een riet, al wilde ze het vooral niet laten merken.

“Ik ben Cliodhna, de dochter van graaf Cuanla,” zei ze, hopen dat de titel van haar vader indruk op hem zou maken.

Hij bleef haar stilzwijgend aankijken. Door zijn helm kon ze zijn gelaatsuitdrukking niet volledig opvangen. Ze kreeg het gevoel dat hij geen woord van haar uitleg verstond en haar daarom aangaapte.

Varg had geen idee wat hij met het vreemde meisje moest doen. Ze reed op een paard. Haar kleding en sieraden verrieden een adellijke afkomst. Moest haar iets overkomen, zou ze volgens hem zeker gemist worden.

Ze moet waardevol zijn. Ik heb geen idee wat ze wauwelt, maar iemand zal veel zilver voor haar vrijheid willen betalen.

De jonge Viking had zijn plan klaar. Hij zou haar meenemen naar zijn kamp en losgeld vragen voor haar vrijlating. Hij ging ervan uit dat Siegfried zijn woorden voor hem kon vertalen en wilde vooral achterhalen wie het vreemde meisje was.

Haar woorden klonken hem vreemd in de oren.

Toen ze van hem weg wilde rijden, greep hij de teugels van haar paard, dat geschrokken steigerde. Ze viel uit het zadel.

Varg liet de witte merrie los, waarna het dier in paniek weg draafde. Hij kon zijn eigen hengst amper onder controle houden.

Overrompeld kwam Cliodhna overeind.

Varg nam haar arm en trok haar mee in zijn zadel nog voor ze de kans kreeg het gras van haar jurk te kloppen.

Een raar gevoel bekwam hem toen ze haar lichaam tegen het zijne voelde. Haar onverschrokken houding had indruk op hem gemaakt.

Cliodhna was niet bang. Ze voelde zich op onverklaarbare wijze veilig bij de mysterieuze vreemdeling.

Zijn hemelsblauwe ogen hadden haar als het ware betoverd. Ze werkte niet tegen en zat gelaten voor hem in het zadel. Kon ze zijn gezicht maar zien.

Graaf Cuanla was onder de indruk van de ravage in de abdij. Een vlag van machteloosheid overviel hem.

“Het spijt me dat ik je niets kan aanbieden,” zei vader Padraig.

Met een handgebaar maakte Cuanla zijn oom duidelijk dat hij niets moest.

“Is Cliodhna er al?” vroeg hij.

“Is ze erbij?” Vader Padraig liet niet merken wat hij dacht.

Ruadhan, die naast zijn vader stond, kreeg een akelig voor gevoel toen de witte merrie van zijn zus met een leeg zadel het binnenplein op kwam gedraafd.

De drie mannen draaiden zich om en keken naar het dier.

“De plundersaars uit het noorden zijn nog in de buurt,” zei vader Padraig, hopende dat het meisje niet in hun handen was gevallen.

De graaf en zijn zoon keken elkaar aan. De woorden van de abt brachten hen nog verder in paniek dan ze al waren.

Graaf Cuanla zag zijn ergste nachtmerrie waarheid worden. De duivels uit het noorden stonden erom bekend mensen te ontvoeren en te verhandelen als slaven. Hij wilde er niet aan denken welk lot Cliodhna beschoren was.

Hij merkte dat Ruadhan kookte van woede.

“We moeten ze terughalen,” zei hij.

“Hoe? Ze zijn met minstens zeventig man en ik heb er maar twintig.” Cuanla was de wanhoop nabij.

Hij begreep de reactie van zijn zoon. Het leek hem echter zuivere zelfmoord om de heidense plundersaars te trotseren. Hoe graag hij Cliodhna in veiligheid wilde brengen, hij had te weinig mannen om een gewapende confrontatie aan te gaan. Daarnaast was hij bang dat als hij zou aanvallen, Cliodhna gedood zou worden in de strijd.

“We moeten onderhandelen,” zei hij.

“Hoe? Ze spreken onze taal niet.” Ruadhan was het niet met hem eens.

“Hun priester spreekt een beetje Gaelic,” zei vader Padraig, die ook vreesde voor het lot van het meisje.

3

Clíodhna weigerde toe te geven aan haar machteloosheid. Ze kon niet praten met de jongeman achter haar in het zadel, want hij verstond haar niet. Ze genoot van de rit en waardeerde zijn aanwezigheid.

Het was te gek voor woorden. Ze was ontvoerd door een heiden en deed niet eens moeite om weerstand te bieden. Het zou zinloos zijn. Hij was fysiek veel sterker. Ze zou bang van hem moeten zijn.

Haar vader en broer moesten haar wel missen als ze niet in de abdij verscheen. Dat was het enige waar ze aan kon denken. Wat de vreemdeling met haar van plan was, baarde haar geen zorgen, al zou het dat juist wel moeten doen.

Ze hoopte dat Ruadhan geen domme acties zou ondernemen, want ze kende hem. Op veel vlakken was haar broer even onbezonnen als zichzelf.

Een vreemd warm gevoel van geborgenheid overviel haar. Ze kon het niet verklaren. Was haar ontvoerder een duivelse verleiding? Maakte een of andere duistere magie zich van haar meester?

Nee, Clíodhna! Je vindt hem niet leuk. Je weet niet eens hoe hij eruit ziet. Straks zet hij zijn helm af en blijkt hij vreselijk lelijk te zijn.

Varg merkte dat ze geen weerstand bood en ontspannen bij hem in het zadel zat. Hij probeerde vooral niet op haar met zomersproeten bezaaide wipneus te letten. Haar groene ogen kreeg hij niet uit zijn hoofd.

Ze vond hem even vreemd als hij haar. Zijn voornaamste bekommernis was een som te bedenken voor het losgeld. Hoeveel kilo zilver was ze waard? Hij was het gewend een prijs te plakken op slaven en vee, maar op Clíodhna viel hem dat

moeilijker. Wat bezielde hem om het meisje mee te nemen in het hol van de leeuw?

Mijn mannen zullen haar ook opmerken. Ik moet er iets op vinden om haar veilig te houden. Ik stel haar voor als mijn gast en ze blijft in mijn tent.

Wie kan me helpen een oogje in het zeil te houden? Buiten Gunnar en Siegfried vertrouw ik mijn mannen maar zo ver als dat ik ze zie.

Cuanla en Ruadhan zagen hun grootste angst waarheid worden. Cliodhna kwam niet opdagen in de abdij. Toen haar paard alleen kwam aandraven verdween hun hoop dat ze in orde was.

Even wilde Cuanla aannemen dat enkele onhandige monniken het dier hadden laten ontsnappen toen zijn dochter afsteeg. Ze hadden haar echter niet gezien.

Was ze van haar paard gevallen? Dat zou verwonderlijk zijn, gezien haar ruitercapaciteiten.

Met hangende schouders liet Cuanla zich op een bankje op de binnenplaats zakken. De meeste meubelen in de abdij waren stukgeslagen in de korte tijd dat de plundering duurde.

Graaf Cuanla was de wanhoop nabij. De onzekerheid knaagde aan hem. De laatste keer dat hij zich zo gedeprimeerd had gevoeld, was toen zijn vrouw stierf bij de geboorte van Cliodhna. Dat beschouwde hij als de ellendigste dag van zijn leven. Zijn Deirdre betekende alles voor hem. Hij hield van haar, ook al hadden hun vaders hen gekoppeld.

De dood van haar moeder overschaduwde de vreugde om Cliodhna's geboorte. Toch was Cuanla dol op zijn dochter. Hij had grootse plannen met haar, maar ze dacht er anders over.

Graaf Cuanla stond op. Hij liep de kapel binnen om te bidden, maar het verwoeste interieur deed zijn humeur geen deugd. Hij zag een onthoofd Jezusbeeld liggen op een versplinterd kruis. De tranen sprongen in zijn ogen. Zo mocht niemand hem zien.

Hij knielde voor het altaar, sloeg een kruisteken en probeerde te bidden. Terwijl hij zijn gebed prevelde werd hij overvallen door het gevoel dat God doof was.

Zijn hele leven lang had hij geloofd in de Heilige Vader in de hemel. Nu brak er iets in hem. Waarom hadden ze naast zijn vrouw, nu ook zijn dochter van hem afgenomen?

Hij wilde er niet aan denken welk lot Cliodhna beschoren was. Het werd hem teveel. Een gevoel dat hij niet alleen was, be kroop hem.

Hij keek over zijn schouder en zag vader Padraig staan. De oude abt begreep zijn neefje. Hij begreep de worsteling met zijn geloof. De abt gaf niet graag toe dat hij het zelf ook niet meer wist.

“Ik weet dat je het moeilijk hebt,” zei hij.

“Het is alsof de duivel de strijd gewonnen heeft en God ons in het gezicht uitlacht.” Cuanla liet zijn hoofd hangen. “Vergeef me mijn godslastering.”

“Het is je vergeven.” Vader Padraig maande hem aan om op te staan.

De abt twijfelde niet aan het bestaan van God, maar wel aan Zijn motieven om de mensen zulke zware beproevingen op te leggen. Ondertussen bleef het beeld van de heidense priester hem achtervolgen.

Deze man was volledig van God los, maar straalde toch een zekere autoriteit uit. Zijn geloof was echt en oprecht, in iets wat de abt als het kwade zag.

Waarom hadden de heidenen alle kruisbeelden vernield? Hun goden moesten wel kwaadaardige demonen zijn. De enige verzachtende omstandigheid volgens de oude abt was dat ze door de duivel waren misleid.

De oude man wilde niet toegeven aan haat en wanhoop. Die gevoelens waren volgens hem ingegeven door de duivel. Voor de angst had hij het antwoord nog niet gevonden.